

EKG-förändring hos postmenopausala kvinnor ska utredas och behandlas

Inom ramen för studien WHI (Women Health Initiative) har man undersökt EKG-förändringars betydelse för framtida kardiovaskulära händelser hos postmenopausala kvinnor. Studien, som jämförde hormonterapi med placebo avseende framtida kardiovaskulära händelser, bröts i förtid på grund av mer av hjärt-kärlsjukdom i den aktiva behandlingsgruppen.

I den aktuella studien undersöktes ca 15 000 kvinnor utan tidigare hjärt-kärlsjukdom. Av dessa hade 66 procent normala EKG, 28 procent mindre förändringar och 6 procent större förändringar. EKG-förändringar bedömdes enligt Novacode-kriterier, där bl a AV-block 1-2 och ospecifika QRST-förändringar utgör mindre förändringar. Bland större EKG-förändringar märks förmaksflimmer, vänster skänkelblock och QS-komplex indikerande tyst hjärtinfarkt.

Framför allt större EKG-förändringar var associerade med fler kardiovaskulära händelser under i genomsnitt fem års uppföljning. Nästan tre gånger ökad risk

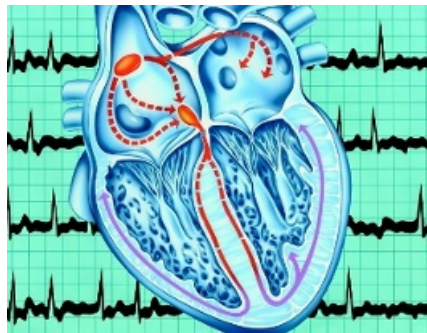

Foto: Science Photo Library

Ätminstone större EKG-förändringar, som förmaksflimmer, hos friska postmenopausala kvinnor är kopplade till fler kardiovaskulära händelser under fem års uppföljning.

noterades när hänsyn tog till kardiovaskulära riskfaktorer, dock ej lipider. Risken tenderade att vara ökad i den aktiva behandlingsgruppen, där även mindre EKG-förändringar ökade risken för kardiovaskulära händelser cirka två gånger.

Författarna drar slutsatsen att en enkel och billig undersökning som ett EKG kan ge information avseende framtida

hjärt-kärlsjukdom och att förändringar bör föranleda vidare utredning och behandling. Studieresultatet vilar sannolikt på en säker grund, då antalet undersökta försökspersoner är stort och EKG-bedömningen tämligen säker.

En svaghet är dock att mekanismerna bakom de olika EKG-förändringarna är olika, då man blandar rytmrubbningar med EKG-tecken på ischemisk hjärtsjukdom. Detta innebär att den kliniska betydelsen, framför allt av mindre EKG-förändringar, är osäker.

Större EKG-förändringar hos i övrigt friska postmenopausala kvinnor ska däremot alltid utredas med t ex ekokardiografi och arbetsprov. Finns det andra riskfaktorer ska naturligtvis förmaksflimmer warfarinbehandlas.

Per Tornvall

docent, hjärtkliniken, Karolinska
Universitetssjukhuset Solna

Denes P, et al. Major and minor ECG abnormalities in asymptomatic women and risk of cardiovascular events and mortality. JAMA. 2007;297:978-85.

Är impaktfaktorn farlig för vetenskapen?

BMJ De så kallade impaktfaktorerna har fått så stor betydelse att de riskerar att leda till snedfördelning av forskningsmedel. Den varningen kommer från tidskriften BMJ. Impaktfaktor är ett tal som beskriver hur ofta artiklar i en given vetenskaplig tidskrift i genomsnitt blivit citerade.

För att en tidskrift ska få ett högt tal gäller det att publicera artiklar som citeras ofta av andra forskare men även att undvika att ta in snävare artiklar som citeras sällan, då dessa drar ned impaktfaktorn. Bland tidskrifter med högst impaktfaktor återfinns Nature och Science. De tenderar att publicera artiklar om laboriebaserad biologisk och medicinsk forskning i större utsträckning än exempelvis klinisk forskning.

Då beslut om hur forskningsmedel ska fördelas ofta baseras på kvaliteten av de tidskrifter en forskare publicerats i, och impaktfaktorn är det klart vanligaste kvalitetsmättet på tidskriften, riskerar detta att leda till att klinisk forskning

förfördelas. Den orättvisa fördelningen av resurser, baserad på impaktfaktorer, gäller även mellan vetenskapliga discipliner. Matematiska tidskrifter har t ex inte möjlighet att nå samma impaktfaktor som medicinska, skriver BMJ.

Till de renodlat medicinska tidskrifterna med högst impaktfaktor återfinns bl a BMJ, Journal of the American Medical Association (JAMA), New England Journal of Medicine och Lancet. BMJ beskriver konkurrenten JAMA som särskilt framgångsrik när det gäller att förstå och utnyttja betydelsen av impaktfaktorer. JAMA återfanns under 1960-talet i den absoluta toppen av de medicinska tidskrifterna, men under 1970- och 1980-talen gick det trögt, och tidningen tappade läsare och vetenskaplig status.

På 1980-talet hade impaktfaktorer en relativt begränsad betydelse trots att de beräknats kontinuerligt sedan 1960-talet. Men JAMA såg en förändring i annalkande och satsade stort på att höja tidningens impaktfaktor. Till exempel blev tidskriften mer restriktiv med att ta in snävare artiklar. Ansträngningarna bar

frukt, och JAMAs faktor steg. I takt med att impaktfaktorernas betydelse ökade kraftigt under 1980- och 1990-talen etablerade JAMA sig åter som en av de absolut mest prestigefyllda medicinska tidskrifterna. Idag rankas drygt 6 000 vetenskapliga tidskrifter med impaktfaktor, och antalet rankade tidskrifter växer med runt 200 varje år. För en vetenskaplig tidskrift är det en kvalitetsstämpel att bli rankad.

BMJ betonar att impaktfaktorer är viktiga men poängterar att de ska användas för att jämföra vikten av tidskrifter inom samma fält. Att använda dem till att jämföra vikten mellan olika naturvetenskapliga discipliner eller att jämföra klinisk och preklinisk forskning är däremot att missbruka impaktfaktorerna, vilket riskerar att leda till snedfördelning av forskningsresurser, skriver BMJ.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

BMJ. 2007;334:561-4.